

ONU BU KEZ BİR DOKTOR İNCELEDİ

Onu bu kez bir doktor inceledi

12 Şubat Pazartesi 2018 03:17

Bir primat olan insanlarda güç ve baskınlık önemlidir. Peki bu baskınlığı ne belirler?

Bir primat olan insanlarda güç ve baskınlık önemlidir. Peki bu baskınlığı ne belirler? Sosyal baskınlık teorisine göre, kaynakların kontrolü belirler. **Kaynakları ele geçirenler diğer insanların hayatlarını da ele geçirirler (1, 2)**. Peki bu kaynak kontrolü nasıl sağlanır? İki şekilde sağlanır.

Prososyal (Olumlu) Stratejiler: İşbirliği, saygı, karşılıklık, pozitif ittifak kurma, eşitlik ve **adalet** gibi sosyal davranışlar ile uzun sürece yayılır. Eşit olanlar arasında, birinci gelenlerden liyakatli yöneticiler ve hakemler seçilir. **Hukuk, bütün güçlerin üstündedir ve tarafsızdır.**

Coersive (Zorlayıcı) Stratejiler: Tehdit, hakaret, hile, saldırmak, zorbalık gibi yaklaşımlar ön plandadır. Güçlü olanlar, kaynaklara direkt olarak koyarlar. Güç, hukukun üstündedir. **Hatta polis gücünün polisi, devlet imkanları gücünün imkanları, hukuk ise gücünün hukuku haline gelir. Tabii ki güçle gelen de, güçle gider(1, 2, 3).**

Bazı insanlar ise bi-stratejiktir. Bu iki strateji birlikte kullanılabilirler. Bu kişilere psikolojide **makyavelistler** denilir. Makyavelist bireylerde kıvrak bir zeka, insanları kullanabilme haklılığını sahip bir narsisizm, vicdansızlık ve etiksizlik ön plandadır(4).

Bu tanımlamaya ilham veren Makyavelli'ye göre; Prens bazen aslan olmalı, bazense tilki... Bazen açıkça saldırmalı, bazen ise kendini gizlemelidir(5). Bilimsel çalışmalar ise, Makyavelli'yi haklı çıkarır. Makyavelistler gözlemcileri ikna etme ve manipülasyonda çok daha başarılıdır (6,7). Daha kötüsü ise prososyal stratejileri kullananlar ise, bu zorbalığın ve makyavelistlerin hedefi ve kurbanıdır.

İşte bu zorbalık ortamdaki baskın erkeğe ise, **alfa erkeği** denilir (8). Bir erkeğin alfa olabilmesi için zorba olması yetmez. Kıvrak zekası ile kalabalıkların manipüle edebilmesi gereklidir. Gücünü yaptığı koalisyonlarla ve rakiplerini böl-yönet taktiği ile koruyabilirler.

En önemlisi kaynaklar onun kontrolünde olduğundan, güç hiyerarşisini de ona yakın olma durumu belirler. Beta ve gama erkeklerinin işi ise zordur.Ya yandaş olacaklardır ya da rakip...

PEKİ SİZ HIÇ ALFA DIŞISINI HIÇ DUYDUNUZ MU

Bir erkek egemen ortamda, dişiler kendisine nasıl yer bulabilirler? Birincisi erkek gibi davranarak... Çünkü erkek gibi kadınların söz hakkı vardır. **Diğer yol ise alfa dişisi olmak... Biz primatlarda dişilerin alfaliğe yükselmesi, alfa erkeklerinin yakınında olmaya bakar.** Güçlünün yanında isen, o gücün getirdiği hiyerarşi seni alfa dişiliğine taşır.

Peki ülkemizde Alfa dişisi denilince akla ilk gelen kişi kimdir? Magazinde Sn. Hülya Avşar, basında ise Sn. Nazlı Ilıcak... Bu insanlar hep konuşulur, ama onları alfa dişisi pozisyonunda tutan güç asla konuşulmaz.

Son dönemde medyanın en önemli alfa dişisi ise, Sn. Nagehan Alçı'dır. Güç nerde ise, o da ordadır. Örneğin, 28 Şubatçıların baskın olduğu dönemde Atatürkçü Düşünce Derneği'ne kayıt yaptırır (9). Atatürk ve cumhuriyet değerlerine saldırma zamanı geldiğinde ise; en ön saflarda 'Atatürk bir diktatördü' açıklamasını yapar.

Dikkatli inceleyin. Avukat bir babanın, mühendis bir annenin hem genetik, hem de sosyal avantajları ile dünyaya gözlerini açar. Uygun koşullar sağlanınca kendisini İstanbul Erkek Lisesi'nde ve sonrasında Boğaziçi Üniversitesi'nde bulur. Mükemmel denilebilecek seviyede yabancı dili vardır ve çevirmenlik yapar.

Dönemin popüler alfa gazetecisi Mehmet Ali Birand'ın yanında stajyer olarak başlar. Sonra ShowTV, HaberTürk, Skytürk, Akşam Gazetesi... **Kıvrak zekası, üstün demogoji yeteneği ile basamakları hızla çıkar.** Çünkü medya patronlarının ekranda patlatacakları ekran silahlarına ihtiyacı vardır. Rasim Ozan'lar, Nagehan'lar, Ilıcak'lar ise bir **ekran silahıdır (10). Mermiyi yerleştirebilir, ağzına sür ve patlat...**

Daha önemlisi bi-statejik konuşurlar ve makyavelistik doğası ile fırsatları kaçırmazlar. Önemli bir insani sorunu gündeme getirir, ama diye öyle bir şey ekler ki... Zihniniz ve diliniz tutulur kalır. Laf cambazlığı ile seyredene dostunu düşman, düşmanını dost gösterebilirler. Kişiyi celladını gülümsetirler.

Hatırlayın. Sn. Nazlı Ilıcak ile birlikte CNN Türk'te yaptıkları program yaparlar ve solda ki her değere saldırlar. Deniz Gezmiş'in idamını lanetler, ama 'devrim yapmak istiyorlardı ve cuntacılarla ihtiyaçları vardı.'diyerek Nagehan pas atar ve Sn. Ilıcak ise 'sapına kadar silahlıydılar. Kullanılmış insanlardır' diyerek, bu pası gole çevirir.

Dedim ya, Atatürk'e saldırır. Che için o bir barbardı, o bir yamyamdı, der. Saymakla bitmez. Makineli tüfek gibi her değerini üzerini tararlar. Çünkü bilirler ki, **toplum erkek egemen kafadadır. İlk yumruğu atan kazanır. En çok bağıran haklı çıkar.**

NAGEHAN ALÇI ÇIKAR, AMA NAZLI ILICAK ÇIKAMAZ

Sonra cemaat ve AKP kavgası başlar ve arada kalırlar. Nagehan Hanım, Fethullah Gülen hoca Efendi'nin Türkiye'ye gelmesinin, herkesin hayrına olacağını düşünür. Bu arada cemaat ile iktidar kavgası daha da büyür. Köprüden önceki son çıkışa gelinir. Sn. Nagehan Alçı çıkar, ama Sn. Nazlı Ilıcak çıkamaz.

Sonra ekranda kavgaları başlar. Birisi cemaati savunur, diğeri iktidarı... Sn. Ilıcak'ın "Ben 28 Şubat döneminde dik durdum, vesayete karşı çıktım" der. Sn. Alçı ise "Bugün başka bir vesayetin kucağına oturdunuz" şeklinde erkek egemen yanıtı patlatır. Artık iki ekran silahı birbirlerine karşı patlamaktadır. Sn. Nazlı Ilıcak cemaate laf söyletmez, Sn. Alçı ise iktidara...

Tıpkı mahallenin çirkef kadınları saç baş girer ya, onlar da lafları ile birbirlerine girerler. Sn. Ilıcak onunla başa çıkamaz. Çünkü boynuz kulağı geçmiştir. **Sonra FETÖ'nün darbe girişimi olur. Kocamış kurt Nazlı Ilıcak hapse girer. Köprüden önceki son çıkıştan çıkan genç kurt Nagehan ise ayakta kalır.** Hatta Bank Asya'dan kredi çekerek aldığı yalısında da lüks hayatını sürdürmeye devam eder.

Alfa dişisi olmanın verdiği omnipotans ile de, her konuda fikirlerini sunmaya başlar. Orhan Pamuk oryantalizminden bahseder. Gezi olayları Alevi ayaklanmasıdır, der. Sonra Ekşisözlük'te ki kendisi hakkındaki küfürlerden, hakaretlerden bahseder. Cesaretiniz varsa isminizle cisminizle çıkın ortaya der. Niye çıksınlar ki? Herkesin arkasında, kendisinin olduğu gibi bir alfa mı var?

En son olarak ise, vefat ettiği günlerde halkın sevdiği sanatçı Minur Özkul'a saldırır. Neredeyse 50 yıldır seyredilmeye doyulmayan Yaşar Usta ve Kazım Efendi karakterleri ile kadın cinayetleri ile ilişki kurar. Yine aynı baskın ses tonu ile, hiç acımadan ölmüş bir adama bile son yumruğu atar.

Oysa o dönemin Türk toplumu budur. İnsanı ise, bu kadardır. Köy enstitüleri kapatılmış ve toprak reformu yapılamamış bir ülkenin, köylerde ve varoşlarda unutulmuş, kendi hallerine bırakılmış insanları Mark Twain okuyup, uzay mekiği mi yapacaklardı?

Peki özünde bir meddah olan Münir Özkul kimi oynayacaktı? O dönemin ortalama bir aile reisi olan Yaşar Usta ya da Kazım Efendi'yi mi, yoksa Casablanca filminde kafe işleten Rick Blaine ya da Top Gun'da ki Tom Cruise mu?

Siz de bilirsiniz. Orta oyunu, meddahlık, Hacivat-Karagöz Türk toplumunun alıştığı güldürü geleneğidir. Örneğin, orta oyununda Pişekar oyunu açar, Kavuklu ise başkomikliği yapar(11). Meddahlık ise bir bakıma öykü anlatıcılığıdır, ki insanlar öykü dinlemeyi severler(11). İsmail Dümbüllü'nün öğrencisi olan Minur Özkul bir meddaktır. Ondan aldığı kavuğunu ise Ferhan Şensoy'a verir. Ferhan Şensoy ise Rasim Öztekin'e...

ÖRNEĞİN "YE KÜRKÜM YE" DİYEN NASRETTİN HOCA

Meddahlar anlattığı öykülerde hiciv ve nükteyle, vicdanı ön plana çıkarıp sorgular ve toplum vicdanının dili olurlar(11). Peki bu kişiler topluma hangi öyküyü anlatacaklar? Tabii ki bizleri... Tabii ki Yaşar Usta olarak, Kazım Efendi olarak, hatta Kel Mahmut olarak...

Örneğin 'ye kürküm ye' diyen Nasrettin Hoca... Eşeğe ters binerek insanlara yanlışlarını anlatır. "Bindiği dalı kesme" hikayesinde olduğu gibi, insani hataları hicvederek belirtir. Çünkü hem hiciv, hem de bu tür insani hatalar evrenseldir (11). En önemlisi bu kişiler halkın **yanındadırlar ve güçlünün karşındadırlar**.

Ama zaman değişir. Zaman, televizyon ve medya çağı haline gelir. Aşağıdakinin yukarıdakine söz geçiremediği, derdini anlatamadığı, ama yukarıdakinin aşağıdaki adına her tür tanımlamada bulunabildiği tekyönlü dil çağı başlar. Kitle toplumu çağıdır. Toplum, kitle iletişim araçlarının etkisi altındadır ve etkin yanıt olanakları yoktur. Serbest örgütlenme çabaları manipüle edilir. Kamu bağımsızlığını yitirir. Otoritelere boyun eğerler (12,13).

İşte bu medya çağı, **orta oyunu ve meddahlık geleneğinden gelen birçok sanatçıyı ünlü yaparak, Türk halkından, yani beslendikleri kaynaktan kopar verir**. Dikkat edin. Tiyatro kökenli insanlar biraz ünlenince Cihangir ve Moda gibi semtlerde yaşamaya başlarlar. Bu yaşam tarzı içinse para gereklidir. Peki bu para nerden gelecek? Tabii ki sistemin dizi ve filmlerinden. TRT ya da özel kanalların dizilerinde oynayan sanatçılarda toplumda yanlış giden bir şey ile ilgili ses var mı? Bu kişiler artık halkın sanatçısı değil, sistemin ünlüsüdür.

İşte tam bu noktada Sn. Nihat Genç de şunları yazar: **'Egemenlere' laf söyleyecek 'sanatçımız' kalmadı**, hatta siyasi mizah küçümsenmeye başlandı, ve hatta, en şöhretli mizahçılarımızın rolleri değil, kendileri 'ibiş' oldular" (14).

Nasrettin Hoca tıpkı halk gibi eşeğe biner ve saraylarda at binen yüksek sınıfa mesajını gönderirdi (11). Ama bir dönem adı Kavuklu adayı olarak geçen Cem Yılmaz ise Ferrari'ye biner, güçlülerin banka reklamlarında oynar.

Nasrettin Hoca'nın temsil ettiği sıradan bir kurnazlık değil, süzülüş zekânın arkasında doğruyu, iyiyi, güzeli, sabır ve dürüstlüğü telkin eden bir akıl yürütmedir(11). Ki, bunu Levent Kırca'da bunu net olarak görürüz. Ama Sn. Soner Yalçın bir yazısında acı bir gerçeği öğreniriz. Bir Demet Tiyatro'nun Mükremin'i salon vermediğinden, Levent Kırca'nın son filmi seyirci ile buluşamaz (15).

NİHAT GENÇ ENDİŞESİNİ AYNEN ŞÖYLE AKTARIR

Minur Özkul, geleneksel İbiş rolünü yıllarca başarı ile oynar. Sn. Genç'e göre: 'İbiş, uşaktır, patavatsızdır ve sözünü bilmez. Hiç olmadık yer ve zamanda laflar eder. Bu edepsiz lafları konağın sahibine karşı Paşa'ya karşı eder. İbiş'in boş boğazlığı halkımızın sahnedeki **'özürlülüğüdür'**. İbiş halkımız adına, egemenlerin kaldıramayacağı her lafı eder (14).

Minur Özkul'un oynadığı İbiş, lafını egemenlere söyler. Bu nedenle halk arasında seyrine doyum olmaz. Medyanın çakma İbiş'leri ise, güçlünün gücüne asla laf etmezler. Halkın İbiş'i yüzlerce film ve sinemada oynamasına rağmen, yokluk içerisinde yaşlanır ve birkaç vefalı meslektaşı ona sahip çıkar. Ama sistemin İbiş'leri ise köşk ve villalarda yaşamlarını sürdürürler.

İşte bu gelinen noktada Sn. Nihat Genç endişesini aynen şöyle aktarır:

Evet, **Dümbüllü'den Münir Özkul'a Ferhan Şensoy'a** devredilen ortada bir **'kavuk'** var, ama bu kavuk'u takacak kimse yok. İtiraf edip kabul edelim, ekranlarda bu kavuk'u takacak kimseyi bulamıyoruz, o halde, dürüstçe o kavuk'u **'biz beceremedik usta'** deyip, törenle Münir Özkul'un tabutuna koyup, mezara gömelim (14).

İşte bu konuda Sn. Genç çok haklıdır. Peki o zaman şu soru gündeme gelir. Bu halk yanlışları ile nasıl yüzleşecek? Minur Özkul gibi kendisini ve halkı oynayanlar, ağlanacak hallerine güldürenlerle mi? Yoksa güçlünün gücüne sırtını dayamış olan medya filozofu olan alfa dışileri ile mi?

Şunu herkes bilir. Bu ülke insanının özü iyidir. Anadolu toprağının özü iyidir. İşte bu nedenle Minur Özkul gibi aşağıdan yukarıya, güçsüz olanlardan egemen olanlara doğru konuşanların heykelleri dikilir.

Sn. Nagehan Alçı gibi Türk halkını kitle toplumu haline getirenlerin sözcüsü olanların, güçlünün gölgesinde alfa dışisi

olarak yaşıyanların ve köprüden önceki son çıkıştan göz açıklığı ile fırlayanların ise **sıfatlarına tükürülür**.

Ekşi sözlük'te olduğu gibi...

Ahmet Koyuncu

Odatv.com

KAYNAKÇA:

1. Hawley, P. H. (1999). *The ontogenesis of social dominance: a strategy-based evolutionary perspective*. *Developmental Review*, 19, 97–132.
2. Hawley, P. H., Little, T. D., & Card, N. A. (2008). *The myth of the alpha male: A new look at dominance-related beliefs and behaviors among adolescent males and females*. *International Journal of Behavioral Development*, 32(1), 76-88.
3. de Waal FBM, *İÇİMİZDEKİ MAYMUN*, Metis Bilim yayınları, 2006.
4. Repacholi, B., Slaughter, V., Pritchard, M., & Gibbs, V. (2003). *Theory of mind, Machiavellianism, and social functioning in childhood*. In B. Repacholi & V. Slaughter (Eds.), *Individual differences in theory of mind* (pp. 67–97). NY: Psychology Press.
5. Öztürk, A. (2013). *Machiavelli düşüncesinde cumhuriyetçi özgürlük ve kurucu lider imgesi*. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 68(02), 181-204.
6. Hawley, P. H. (2003). *Prosocial and coercive configurations of resource control in early adolescence: A case for the welladapted Machiavellian*. *Merrill-Palmer Quarterly*, 49, 279–309.
7. Braginsky, D. D. (1970). *Machiavellianism and manipulative interpersonal behavior in children*. *Journal of Experimental Social Psychology*, 6, 77–99.
8. Tiddi, B., Aureli, F., Schino, G., & Voelkl, B. (2011). *Social relationships between adult females and the alpha male in wild tufted capuchin monkeys*. *American journal of primatology*, 73(8), 812-820.
9. <https://www.aydinlik.com.tr/nagehan-alcinin-mazisi-bildiginiz-gibi-degil>
10. <https://odatv.com/hanzoyu-hatirladiniz-mi-2511171200.html>
11. 1. Ünsal, Ş. & Nutku, H. (2006). *Geçmişten Günümüze "Soytarlık" Kavramının Tiyatroda Yansıması*. *Dokuz Eylül Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi Yüksek Lisans Tezi*, İzmir.
12. Mills, W. (1974). *İktidar Seçkinleri*. Ankara: Bilgi.
13. Gümüş, A. (2006). *Şiddetin Nedenleri*. *Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu*. Eğitim Sen Yayınları.
14. <https://odatv.com/munir-ozkulun-olumu-uzerine-yazilanlari-okuyorum-hayretler-icin-deyim-0701181200.html>
15. <http://www.sozcu.com.tr/2015/yazarlar/soner-yalcin/levant-kirca-neden-sevilmez-927391/>

Ahmet Koyuncu

odatv

Nagehan Alçı

arşiv

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

